

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 12. Origenem de divina gratia rectè sensisse quidam Recentiores
falsò docuere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Eutychetem, reliquosve, qui non rectè saperent, quæ dum interloqueretur: *Episcopi clamaverunt: Clarè dic, anathema Nestorio, & dogmatibus ejus, anathema Nestorio, & amantibus eum.* Sed cum tergiversaretur, ac coram Synodo eruditam fortè apologiam recitare vellet, rursus conclamatum est: *Iste hæreticus est: iste Nestorianus est: hæreticum foras mitte.* His vocibus perterritus statim dixit: *Anathema Nestorio, & eis, qui non dicant Dei genitricem Virginem Mariam &c.* Tunc Judices dixerunt: *Omnis jam dubitatio de Reverendissimo Theodoro est soluta.* Tot, tantique Patres Calchedone Theodoretum hæreticum dixere actione primâ, & omnes actione 8. cum recularet in Nestorium anathema pronunciare; at Quinta Synodus illum nunquam hæreticum dixit, sed ipsius tantum scripta contrâ duodecim capitula Sancti Cyrilli. Non exegit Synodus à Cyrensi, ut scriptos contrâ Sanctum Cyrillum libros damnet, nam eos planè abrogaverat, dum scripserat cum reliquis actionem quintam, in quâ Patres Nestorium damnantes receperunt *Epistolas Beati Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ Præsulis, Synodicas utique literas ad Nestorium, & ad alios per Orientem.* Ex quibus deducitur, errasse Acephalos calumniantes Synodum Calchedonensem, quæ hominem Nestorianum non plenè discussum ad ferendum suffragium admisisset, nam Theodoretus apud Sanctum Leonem Papam, ac Marcianum Imperatorem Nestorium anathematizavit, quod antè examen habitum actione 8. præstitit subscribens definitionem Synodi, in quâ unâ cum Eutychete Nestorius nominatim damnabatur.

Nocuere etiam Theodoro laudes Theodoro Mopsuestiæ delatæ, quibus suam historiam clausit dicens: *Moritur Theodorus Episcopus Mopsuestiæ cum omnium Ecclesiarum Doctor, tum hæreticæ cohortis profigator. Hic Diolorum magnum audierat, commilito, & socius divinis Joannis &c.* Sanctus Gregorius Papa lib. 6. Epist. 31. ad Eulogium Alexandrinum hæc scribit: *Ipsam quoque historiam Sedes Apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur, & Theodorum Mopsuestiæ nimium laudat, atque usque ad diem obitus sui magnum Doctorem Ecclesiæ fuisse perhibet. Restat ergo, ut si quis illam historiam recipit, Synodo, quæ pie memoria Justiniani temporibus de tribus capitulis facta est, contradicat. Qui verò huic contradicere non valet, illam historiam necesse est, ut repellat.* At ibidem Gregorius historiam illam Hermiæ Sozomeno adscribit. Melchior Canus acerrimi iudicii vir Gregorium reprehendit, quòd Theodoretum dicta Sozomeno adscribat. Pontifex *lapsus est memoriâ*, scribit Lupus in notis ad Collat. 5. Synodi quintæ, dicens *Hermiæ Sozomeni historiam finiri in laudibus Theodori.* At Baronius in notis Martyrol. ad diem 23. Decembris acerrimè pro Gregorio pugnat, asserens nos non habere integram Sozomeni historiam, quam ipse in præfatione ait initium sumere à tertio Crispi, & Constantini Cæsaris consularu usque ad consularum Theodosii decimum, & septimum, nempe ab anno 324. usque ad annum 439. At finitur historia circa Constantii mortem, qui, inquit Baronius, *ut auctor est Sanctus Prosper in Chronico, & alii, occisus est Agricola, & Eustachio Coss.* anno 421. sed nequaquam Constantius occisus traditur à Prospero, *Constantius, inquit ille, Imperator moritur.* Morbo enim, ac mœnore decessit à nemine trucidatus; legatur lib. 1. Hist. Pelag. cap. 20. Neque Gregorius ait, finiri historiam Sozomeni in Theodori laudibus; verba Gregorii dedimus. Vossius lib. 2. de Hist.

Græcis cap. 20. Gregorio fayet. Justinianus in edicto contrâ tria capitula cum Theodori lapsum recitavit, hæc addit: *Pro his testimonium præbent Sozomenus, & Hefychius, & Socrates, & Theodoretus, qui multas pro Theodoro laudes fecit.* Ex his sententia Cani fit probabilior. Ego tamen nihil audeo contrâ Gregorium scribere. Certè Theodoretum historia eadem Pontificis sententiâ reprehenditur.

Nolumus ulterius contrâ recentem Origenis Apologiam progredi illa sigillatim confutantes, quæ in prægrandi volumine pro suo Amasio infaustis auspiciis hinc indè confarcinavit, inanem enim operam illum posuisse nullus inficias ibit, qui Origenem ab universâ Ecclesiâ damnatum fuisse intelliget. Miror autem, hominem hunc novam Origenis apologiam procudere ausum, cum sciret Eusebium Cæsareensem à Romanâ Synodo reprehensum, quòd *in laudibus, atque excusatione Origenis Schismatici unum conscripserit librum.* Quare eandem Ecclesiam suorum decretorum tenacissimam in ipsum pariter Halloix, quòd in laudibus, atque excusatione Origenis Schismatici quatuor conscripsit libros, sententiam pronunciassè cognovimus. Etenim Sacra Congregatio Romana anno 1655. die 12. Maii Petri Halloix Apologiam pro Origene confixit hæc præfata: *Proderunt aliqui libri, qui nisi vel omnino, vel in parte tollantur, erroribus Christi fideles inficere possunt &c.* Quo quidè decreto cecidit totus ille apparatus, quem tanto studio recentior Origenis advocatus protulit, ut profectò nequaquam tantum laboris nobis subeundum fuerit, quòd apologiam Romanæ Ecclesiæ iudicio rejectam refelleremus; hoc enim perinde fuit, ac prostrato insultasse. Interim nostram hanc Synodi V. defensionem irrefragabili Sexti Concilii approbatione concludam. Nam cum palam constaret, Monothelitas ejusdem Concilii Quinti acta corrupisse, in eisdem act. 14. à Patribus anathema publicatum fuit his planè verbis uno omnium ore conceptum: *Anathema simul qui falsificaverunt acta Sancti, & universalis Quinti Concilii.* Halloix verò gravius in eandem Synodum peccavit, qui appellavit eundem Patrum conventum *Concilium perniciosissimum instigante Diabolo coactum pag. 355. merum Conciliabulum pag. 380. pro nihilo habendum pag. 363.* At ipsius apologetico Apostolicæ Sedis iudicio nigro theta signato præposterè consilii pœnas tulit. Auræ Patrum Sextæ Synodi sententiâ, quæ in laudatâ actione 14. recitatur, Quinti Concilii dignitas adversus quælibet Halloix obiecta aded evidenter asseritur, ut nullius advocacy post tam illustre, ac locuplex testimonium indigere videatur. Hæc ibidem leguntur: *Sanctum Concilium exclamavit: Sanctorum quatuor Conciliorum sempiterna memoria.* Et postea: *SANCTI QUINTI CONCILII SEMPITERNA MEMORIA.* Hæc Sancta Synodus.

CAPUT XII.

Origenem de divinâ gratiâ rectè sensisse perperam quidam Recentiores docuere.

Initio statim Historiæ Pelagianæ Origenem divinæ gratiæ hostem fuisse monstratum est, ut iure merito Pelagiani erroris Princeps, ac Pelagianorum Amasius à Sancto Hieronymo ignominie causâ appellatus sit. Quid ex Origene alii Hæresiarchæ præfidii habuerint, non est nostri instituti demonstrare. Pelagianos errores illum præcudisse nobis ex ejusdem

dem sententiis ibidem recitatis compertum est. At Recentiores non contenti, Origenis personam contra tres Oecumenicas Synodos defendisse, contendunt illius etiam doctrinam de divinâ gratiâ non modò Catholicam, sed *Catholicissimam* fuisse. Theophilus Raynaudus in apologiâ pro Valeriano Cemelienfi cap. 9. Origenis *Catholicissimam de gratiâ sententiam* asseveravit, & quidè ea ex Origene eo loci produciens, quæ Pelagianorum illum dogma prædocuisse significat. Ex lib. 7. contra Celsum scribit hæc Adamantium dixisse: *Postquam obtulerimus nos, quæ ex nobis sunt, venimus ad hoc, ut consequamur ea, quæ ex Deo sunt. Cum enim fidem nostram, & affectum obtulerimus ei, tunc & ipse largitur nobis diversa dona Spiritûs Sancti, de quibus dicit Apostolus, omnia autem ex Deo sunt.* Igitur ex Origene fides, & affectus, seu cupiditas boni non sunt ex iis donis, de quibus ait Apostolus *omnia autem ex Deo sunt.* Quare cum fides, & cupiditas boni non sint ex Deo, consequenter juxta sua principia dixit esse ex iis, *quæ ex nobis sunt.* Hæcine est, Raynaude, *Catholicissima de gratiâ sententia?* Est Pelagianorum delirium, qui nescio quam gratiam admiserunt, ita tamen, ut teste Augustino *sinè illâ putarent hominem posse habere boni, sed imperfecti cupiditatem, perfecti autem non facilius per illam posse, sed nisi per illam omnino non posse:* Lib. 2. ad Bonifacium cap. 8. Quam sententiam fusiùs ibi Sanctus Pater usque ad finem libri insequitur dicens: *Verùm & sic gratiam Dei dicunt secundum merita nostri dari, quod in Oriente Pelagius Ecclesiasticis gestis damnari timendo damnavit. Si enim sinè Dei gratiâ per nos incipit cupiditas boni, ipsum ceptum erit meritum, cui tanquam ex debito gratia veniat adiutorium, ac sic gratia Dei non gratis donabitur, sed merito nostro dabitur.* Vocatque ibidem ita sentientes *superbos sui arbitrii defensores, & fidei Catholicæ desertores.* Fidem autem esse ex nobis capitalis Semi-Pelagianorum error fuit, quem Sanctus Pater toto libro de Prædestinatione Sanctorum confutat. Pelagianorum decantata sententia erat: *Gratiam Dei secundum merita nostra dari.* Hoc verò ita pertinaciter Origenes adstruxit, ut ne quem divinæ gratiæ sinè præviis meritis locum daret, alterius vitæ merita commentus sit, quod initio ejusdem Historiæ nobis commemoratum est. Certè lib. 1. Peri-archon nullo pacto Joannem Baptistam in utero sinè meritis sanctificatum fuisse tradit, quòd Deus foret personarum acceptor, illi uni, & non alteri eam gratiam largiendo. Libeat hic Origenis verba repetere, quibus Catholicam sententiam de novâ animarum creatione impetit exemplo Præcursoris: *Quomodo, inquit, cum corpore simul facta est, & plasmata jam illius anima, qui antequam in utero formaretur, notus esse Deo dicitur, & antequam de vulvâ procederet, sanctificatus est ab eo? Ne fortè non judicio, nec pro meritis repleve aliquos Deus videatur Spiritu Sancto, & sanctificare non merito. Et quomodo effugiemus illam vocem, quæ ait: Nunquid injustitia est apud Deum? Absit. Vel illud: Nunquid Personarum acceptio est apud Deum?*

Rom. 5.

Rom. 2.

Hoc enim consequitur eam defensionem, quâ animos subsistere simul cum corporibus asseveratur? Quæ sanè positio totius divinæ gratiæ vim, ac majestatem deprimit, ubi citrà personarum acceptionem gratis sinè ullis meritis præcedentibus dari nequit. Sed de his jam satis alibi. Hinc factum est, ut Pelagius, qui veteres Patres in sui dogmatis defensionem producere solebat, nunquam Origenem adduxerit, quod patet ex fine libri de Naturâ, & Gratiâ Sancti

Augustini; optimè enim sciebat, gravari se Origenis magisterio, exprobrante eidem Hieronymo hæc ipsa in Epistolâ ad Cresiphontem: *Doctrina tua Origenis ramusculus est.* Itaque Origenes Pelagianorum Amasius fuit, cujus unius auctoritate illi ducebantur. Hinc insignis ille, & cum laudis præfatione semper cuilibet nominandus Cardinalis Baronius ad annum 402. Tom. 5. hæc ait: *Tantum absuit, ut Rufinus parato à Sancto Hieronymo antidoto curaretur, quin potius post Origenis errores, quos fovit, Pelagianæ hæresis aspides ex eis obortos percarum sibi sobolem enutriverit.* Ex his liquet, quàm inanisset illa Annati exclamatio contra Baianos: *Vestrum est illud: Origenes Pelagianorum omnium origo:* Lib. 7. sui Aug. cap. 12. §. 2. & in indice V. Origenes. Erras, ò bone vir, non Recentiorum illæ voces fuere, nuperque auditæ, sed antequam tui illi Baiani, & horum antagonisti nascerentur, Patrum illa sententia fuit Ecclesiasticis etiam Annalibus inserta. Orosius in apologetico hæc contra Pelagianos scribit: *Quamquam & hæc venenatissimorum dogmatum abominatio habet etiam nunc viventes mortuos, mortuosque viventes. Nam Origenes, Priscillianus, & Jovinianus olim apud se mortui in his vivunt, & non solum vivunt, sed etiam loquuntur. Nunc verò Pelagius, & Celestius, si in his perseveraverint viventes mortui &c.*

At alii Recentiores de indifferentiâ libertatis humanæ ad bonum, & malum exactam esse Origenis doctrinam contendunt. Joannes Martinez de Ripaldâ hæc scribit: *Nec refert Origenis Scripta erroribus esse respersa, quia nullus Patrum, & Scriptorum, qui eos diligentissimè notarunt, retulit inter eos doctrinam de indifferentiâ ad libertatem necessariâ. Næ Divus Thomas ex Patrum, ac Scriptorum albo abradetur? Sanctus Doctor lib. 3. contra Gent. cap. 88. & 89. hanc de Origene sententiam tulit: Solus Deus potest movere voluntatem per modum agentis absque violentiâ. Hinc est quod dicitur Proverb. 21. Cor Regis in manu Domini, & quòd cum voluerit inclinabit illud: & ad Philip. 2. Deus est, qui operatur in vobis velle, & perficere pro bonâ voluntate. Quidam verò non intelligentes qualiter motum voluntatis Deus in nobis causare possit absque præjudicio libertatis voluntatis, conati sunt has auctoritates malè exponere, ut scilicet dicerent, quòd Deus causat in nobis velle, & perficere, in quantum dat nobis virtutem volendi, non autem sic, quòd faciat nos velle hoc, vel illud sicut exponit Origenes in 3. Peri-archon liberum arbitrium defendens contra auctoritates prædictas. Cum suo Præceptore omnes sapientissimi Thomistica scholæ professores sentiunt: & sexcentos Scriptores nullos dices? Sed reclamant à tergo fictus ille Moraines: *Pari impudentiâ, vel malitiâ carpsit erroris Pelagiani Origenem, quòd dixerit, unumquemque in manusuâ habere, & in arbitrii potestate, ut aut peccati servus sit, aut justitiæ.* Disp. 8. Anti-Jansenii num. 47. At si Divi Thomæ testimonio luculentissimo non ceditis, ad Origenis scholam vos provoco, ea hic repetendo, quæ initio Historiæ Pelagianæ narrata sunt. Ille libro 3. Peri-archon à Sancto Thomâ citato cap. 2. hæc scribit: *Non enim idem est habere vincendi virtutem, & vincere, sicut idem Apostolus cautissimo sermone signavit dicens: Quia dabit Deus exitum, ut sustinere possitis, non ut sustineatis, multi enim sustinent, sed in tentatione vincuntur; à Deo autem datur, non ut sustineamus, alioquin nullum jam videretur esse certamen, sed ut sustinere possimus. Eâ autem virtute, quæ nobis data est, ut vincere possimus secundum liberi arbitrii facultatem**

aut

Phil. 2. aut industriè utimur, & vincimus: aut segnitè, & superamur. Et cap. 1. explicans illa Pauli: velle, & perficere ex Deo est, ait: Ex quo utique non intelligitur, quia quòd movetur manus v. g. ad verberandum in iustè, vel ad furandum ex Deo est, sed hoc ipsum, quod movetur, nempe manus, ex Deo est, nostrum vero est motus istos, quibus motum ex Deo habemus vel ad bona, vel ad mala convertere. Ita ergo est, quòd dicit Apostolus, quia virtutem quidè voluntatis accipimus, nos autem utimur voluntate vel in bonis, vel in malis desideriis. Itaque auctore Origene in eo sita est indifferentia liberi arbitrii, ut à Deo ipsam quidè voluntatem acceperimus, sed velle actuale sit à nobis. Fatetur enim esse à Deo, ut possimus sustinere, quòd idem est ac ipsa potentia volitiva, ut sustineamus verò, qui est ipsemet actus potentia, negat esse nobis ex Deo. Ita manum nobis inesse ex Deo concedit, at non item venè, vel malè uti eadem manu. Clariùs certè non potuit loqui, imò nec locutus est Pelagius; ejus sententia tota hac de re audiatur apud Sanc. Aug. de Grat. Christi cap. 4. Quòd possumus, inquit, omne bonum facere, dicere, cogitare, illius est, qui hoc posse adiuvat, quòd verò venè vel agimus, vel loquimur, vel cogitamus, nostrum est. Item: Quòd loqui possumus Dei est, quòd verò venè, vel malè loquimur nostrum est. Et ubi Origenes exemplum manus adducit, Pelagius oculi exemplo utitur: Quòd possumus videre oculis nostrum non est, quòd verò venè, aut malè videmus hoc nostrum est. Rectè igitur Sanctus Thomas tradidit, Origenem liberum arbitrium contrà divina oracula defendisse, atque illius indifferentiam nequaquam in Catholico sensu accepisse; eo enim prorsus modo illam exposuit, quo postea Pelagius explicuit, ut ad oculum demonstravimus. Ceterùm Sanctus Augustinus Origenis, ejusque discipuli Pelagii explicationem per plura capita explodit in libro de gratià Christi. Hæc autem eandem Pauli sententiam expendens scribit cap. 5. Non ait: Deus est enim, qui operatur in vobis posse, tanquam ipsi jam velle, & operari per se ipsos habeant, nec in his duobus adiutorio ejus indigeant, sed ait: Deus enim est, qui operatur in vobis & velle, & perficere, vel sicut in aliis, & maxime Græcis codicibus legitur, & velle, & operari. Videte si non Apostolus gratiæ Dei futuros adversarios (Origenem, & Pelagium) Sancto Spiritu tanto antè prævidit &c. Hæc Augustinus.

Acutè notavit Baronius ad annum 394. tomo 4. ex falsis Origenistarum delationibus inter magnos illos Ecclesiæ Duces Hieronymum, & Augustinum discordias (nam pugnantibus secum literis decertarunt) subortas fuisse, ut illis quidè mutuis sese vulneribus conficientibus res suas Origenistæ à nemine exagitati promoverent. At fraude detectâ, inquit Baronius, datis postea inter se mutuò dextris, junctis animis adversus primogenita Origenistarum germina Pelagianos hereticos sub eodem Catholico fidei vexillo commilitones accerrimè decertarunt. Non est, Annate, Baronius ex Bajanorum grege, sed S. R. E. Cardinalis, idemque summus antiquitatis testis, & veterum monumentorum indagator sincerissimus, qui Pelagianos primogenitos Origenistarum nuncupavit, & Hieronymus Origenem in calce Dialogorum Pelagianorum Amasium dixit. Jacta nunc Raynaude Catholicissimam Origenis de divinâ gratiâ sententiam, nam ex Sancto Thoma (quòd etiam Adamantii scripta confirmant) Pelagiano dogmati conformem illam scimus. Sit, Morainio iudice, malitiosus, & impudens, qui Origenis sententiam de indifferentiâ voluntatis culpat, nam sub Magni Aquinatis patrocinio inanes horum

verborum sonos irridemus. Ita Origenis personâ ab Halloix contrà Synodos defensâ, ejusdem Origenis doctrinam alii Recentiores à Pelagiani erroris labe purgare conati sunt. Seio illos producturos sententias Origenis, in quibus divina gratia commendabitur; sed & gratiæ nomen in Pelagianâ synagogâ personabat. At spuria est illa gratia, quam tanquam meritum præmium antè Pelagianos Origenes statuit, nam alterius vitæ merita prædicare, est planè delirare, & fabulas, ac somnia vendere; undè Origenistarum errores in Synodis *nygæ*, ac *fabulæ* dicti sunt; ut ex dictis cap. 6. est manifestum. His accedit, Pelagium, uti superius diximus, nusquam Origenis pro se testimonium laudasse, qui tamen Lactantii, Hilarii, Ambrosii, Chrysostomi, imò & Hieronymi, & Augustini quoque sententias sibi, ut perperam arbitrabatur, faventes recitavit teste Sancto Doctore in lib. de Nat. & Grat. à cap. 61. Quippe qui probè norat Origenem ut in cæteris, in dogmate etiam de gratiâ, & libero arbitrio à vero exorbitasse.

CAPUT XIII.

Rufinus Origenistarum, ac Pelagianorum Corypheus, itemque Eusebius Casareensis Arianus ab Halloix perperam defenduntur.

Origene hominibus; ac Superis invitis propugnato, Rufini Origenistarum pugilis defendendi onus Halloix pariter suscepit. Hic Rufinus Aquilejensis Alexandria Didymo Magistro Origenis dogmata tantâ pertinaciâ secutus est, ut quò eadem latè per Orbem spargeret, Origenis libros Latio donaverit. Sanctus Epiphanius agrè tulit hominem pium, ac doctum inter Origenistas militare; unde ad Joannem Hierosolymitanum scribebat: *Te autem frater liberet Deus, & sanctum populum Christi, qui tibi creditus est, & omnes fratres, qui tecum sunt, & maxime Rufinum Presbyterum ab hæresi Origenis, & ab aliis hæresibus.* Hinc pro Origene graves Rufinus cum Hieronymo inimicitias contraxit, mutuisque se invectivis, quæ hucusque supersunt, persecuti sunt, de quibus lib. 1. Hist. Pelag. cap. 2. diximus, ubi etiam Pelagianorum hæresim eundem Rufinum docuisse monstravimus, peccatum enim originale sustulit, & gratiam ex meritis dari, atque Sanctorum impeccantiam adtruxit, quæ hic, ne actum agam, haud vacat repetere. Perpetuæ Rufini ignominia vertetur, Cælestium Pelagii Achatem in Synodo Carthaginensi interrogatam, ecquis dixisset, non dari peccatum originale? respondisse, *Sanctus Presbyter Rufinus*, teste Sancto Augustino lib. 1. de Pec. Orig. cap. 3. Undè rectè dixit Baronius ad annum 412. tom. 5. *At observa & illud, citari à Cælestio non Pelagium ipsum, ex quo hæresis nomen accepit, sed Rufinum, ut Corypheum, atque sectæ antesignanum.* Sanctus Gelasius Papa cum Romanâ Synodo Rufinum uti Pelagianizantem damnavit hac in eundem sententiâ latâ: *Quoniam Beatus Hieronymus Rufinum in aliquibus de arbitrii libertate notavit, illa sentimus, quæ prædictum Beatum Hieronymum sentire cognoscimus.* Hic autem, quò Origenis sectam promoveret, insigne facinus commentus est. Librum apologeticum pro Origene publicavit sub nomine Sancti Pamphili Martyris, qui tamen ab Eusebio Ariano Principe scriptus fuerat. Quòd ubi D. Hieronymus animadvertit in Epistolâ primùm ad Pamphacium, dein in duabus con. Rufinum apologiis insignem hominis fraudè accerrimè insecutus est. Rem narrat in